

Evo nekih savjeta čijom primjenom možete smanjiti otpad u domaćinstvu:

- Kupujte proizvode bez suvišne ambalaže.
- Kupite jednu platnenu torbu koju ćete koristiti prilikom odlaska u trgovinu umjesto da pri svakoj kupnji koristite plastične vrećice. Da bi se u jednoj godini proizvelo 10 milijardi papirnatih vrećica, potrebno je 14 milijuna stabala tako da nisu dobra zamjena za plastične vrećice.
- Koristeći bankomat nemojte tražiti ispis potvrde o stanju na tekućem računu, jer ćete na taj način uštedjeti rolu papira dugu pola milijarde metara, dovoljnu da ekvator opaše više od 15 puta.
- Smanjite uobičajenu potrošnju papirnatih ubrusa za samo jedan ubrus dnevno i otpad će biti manji za pola milijarde kilograma.
- U godini dana posiječe se oko 100 milijuna stabala i potroši 106 milijardi litara vode na proizvodnju reklamne pošte pa zatražite da vam je više šalju.
- Kupujte proizvode od recikliranog materijala, jer izrada proizvoda od recikliranog materijala zahtjeva manje količine energije.
- Koristite recikliranu aluminijsku foliju, jer za njezinu proizvodnju treba 1/20 uobičajene energije.
- Za proizvodnju litrene boce za vodu potrebno je 5 litara vode i velika količina energije da bi se preradila nafta; stoga nabavljajte višekratne boce od 100% aluminija.
- Kupujte baterije koje se mogu ponovo puniti.
- Razvrstajte otpad i odlažite ga u za to predviđene spremnike (hrpa novina od jednog metra ekvivalent je jele od 12 metara).
- Nemojte bacati odjeću, osobito ne kožne cipele (koži treba 50 godina da se razradi), već ju odnesite u prodavaonicu polovne odjeće (second hand shop) ili ju ponudite prijateljima i rodbini.
- Prilikom kupovine odjeće odaberite odjeću proizvedenu od ekoloških tkanina, a prepoznat ćete ih po oznaka EU Eco label i Oeko Tex 100 koje moraju imati označene na etiketi.

- Umjesto plastičnih posuda koristite posude od drva ili pruća.
- Kemikalije za čišćenje prljavštine zamijenite sredstvima proizvedenim po strogim ekološkim standardima.
- Umjesto krema za lice i tijelo i dezodoransa koji sadržavaju razne kemijske supstance, koristite one koje u sebi sadrže samo prirodne tvari.
- Veliki dio kuhinjskog otpada možete iskoristiti za izradu komposta kojim možete zamijeniti umjetna gnojiva u vašem vrtu.
- Umjesto klasičnih žarulja sa žarnom niti, koje su najlošiji oblik rasvjete koristite štedne žarulje koje troše 5 puta manje električne energije od klasičnih žarulja, a i njihov je životni vijek 15 puta duži od klasičnih.
- Umjesto stolnih lampi koristite halogene žarulje koje su 50% djelotvornije, a imaju i duži životni vijek.
- Za vanjsko osvjetljenje koristite detektore pokreta – kad registriraju pokret, aktiviraju vremensku kontrolu osvjetljenja koja određeno vrijeme drži rasvjetu uključenom.
- Prilikom odabira kućanskih aparata treba paziti na energetske razrede uređaja koji se označavaju slovima od A do G pri čemu je A energetski najefikasniji (dodana su još dva A++ i A+ za iznimno štedljive uređaje), a G najlošiji energetski razred.
- Postavite hladnjake i ledenice na što hladnijem mjestu u kući.
- Ne držite hladnjak otvorenim dulje nego što je neophodno i dobro zatvorite vrata hladnjaka nakon korištenja.
- Pravovremeno odleđujte hladnjake i ledenice, jer tako štedite energiju i produžavate radni vijek uređaja.
- Nemojte spremati u hladnjake i ledenice vruća ili topla jela.
- Prilikom korištenja perilice rublja uvijek odaberite program pranja rublja s najnižom temperaturom vode dostatnom da rublje bude kvalitetno oprano.
- Uvijek perite standardiziranu količinu rublja za određeni tip bubnja.
- TV, video i stereo uređaji, računala i računalna oprema u *stand-by* radu troše određenu količinu energije.

- Provjerite slavine i ventile u vašem domu i ukoliko cure odmah ih zamijenite – samo se jednom kapi vode izgubi 9000 litara vode.
- Zamijenite standardne armature u vašoj kupaonici sa niskoprotočnim tuš glavama, jer one koriste 60% manje vode nego standardne armature.
- Umjesto da prilikom kupanja napunite kadu vodom, istuširajte se jer ćete tuširanjem u trajanju od 5 minuta potrošiti manje od 38 litara tople vode u odnosu na 57 do 95 litara za punjenje kade.
- Vodu u kojoj ste, primjerice, oprali salatu iskoristite za zalijevanje biljaka.
- Ako prilikom pranja automobila napunite kantu vode i koristite spužvu možete uštedjeti oko 300 litara vode.
- Skupljajte kišnicu i iskoristite je za zalijevanje vrta.
- Instalirajte uređaje za štednju vode u zahodskom kotliću, a koji mogu uštedjeti i do 5 litara vode po jednom ispiranju školjke.
- Koristite perilicu za suđe samo kad je maksimalno napunjena posuđem.
- Za prostore u kojima boravite podesite termostat na 21°C, a za spavanje se preporuča temperatura prostora 18°C.
- Izbivate li iz kuće na jedan dan termostat namjestite na 16°C, a ukoliko izbivate na tjedan dana na 10°C.
- Ne zaklanjajte radijatore pokuštvom.
- Roletama možemo značajno uštedjeti energiju – ako u zimskom razdoblju spustimo rolete u noćnim satima spriječit ćemo gubitak topline i za čak do 10%, dok u ljetnom periodu tijekom dana vanjske rolete mogu smanjiti temperaturu u prostoru i 6-8° C.
- Kupite kvalitetnije prozore s dvostrukim ili trostrukim staklima i na taj način ćete smanjiti gubitak toplinske energije za 50%.

Literatura: Eko revija, br. 18, ožujak, 2008. (Dora Belamarić - Savjeti za očuvanje planeta)

Sunce, vjetar, voda... Čista energija

Umjesto skupe, prljave i opasne energije iz nafte, ugljena, plina i nuklearnih reakcija priroda nam nudi i ekološki prihvatljive energije.

Energija je nužna za gotovo sve što činimo zato moramo paziti koliko onečišćujemo okoliš. Osim vjetra, energija se može proizvesti i uz pomoć sunca, vode, biomase, prirodne topline iz zemlje, a odnedavno se energija proizvodi i iz – smeća.

Sunčeva energija potječe od nuklearnih reakcija u njegovu užarenu središtu čija je temperatura 15 milijuna Celzijevih stupnjeva. Sunčeva energija se može iskoristiti za dobivanje električne energije.

Neki znanstvenici kažu da bi samo Sunčeva energija nad golemom Saharom bila dostatna za ukupne energetske potrebe cijelog planeta Zemlje godini dana!

Hydroenergija najvažniji je obnovljivi izvor energije, no nije na našem planetu dostupan. Hrvatska ima obilje vode tijekom godine. Prva hrvatska hidroelektrana izgrađena je 1895. na Skradinskom buku, na rijeci Krki. Danas je to HE Jaruga. U hrvatskoj ima 21 hidroelektrana koje proizvode više od polovice energije. Hrvatska spada među vodeće zemlje u proizvodnji energije iz obnovljivih izvora.

Energija vjetra, spomenuli smo u početku, pokreće turbine koje se u nas popularno nazivaju vjetrenjačama. Dijelovi Zemlje gdje pušu planetarni vjetrovi najpogodniji su za iskorištavanje energije vjetra.

Brojni ostatci životinja i biljaka postaju sve važniji izvor energije. Od biomase mogu se proizvesti dvije vrste biogoriva – etanol i biodizel, te bioplin. U Europi ima više od 3000 takvih elektrana, te više od 500 spalionica smeća. U Hrvatskoj se najviše koriste drva za grijanje, a ono se najteže obnavlja.